



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 46/2016-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. februára 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [redacted]; [redacted], [redacted]; [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]; [redacted]; [redacted]; [redacted]; a [redacted], [redacted], zastúpených advokátkou [redacted], [redacted], vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietrahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 935/2008 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 5 C 134/00), postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. PK-5 C 134/2000 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaniach vedených pod sp. zn. 29 Cb 1337/93 a sp. zn. 5 Co 22/2013 a takto

rozhodol:

Sťažnosť [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] a [redacted] odmieta.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. júla 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ v 1. rade“); [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]; [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]; [REDAKOVANÉ]; [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia v 2. až 7. rade“, spolu ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 935/2008 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 5 C 134/00), postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. PK-5 C 134/2000 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 29 Cb 1337/93 a sp. zn. 5 Co 22/2013. Sťažnosť bola podaná na poštovú prepravu 23. júla 2015.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že návrhom doručeným krajskému súdu 1. októbra 1993 sa pôvodne iba sťažovateľ v 1. rade domáhal proti [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „právny predchodca odporcu“), zaplata sumy 626 974 Sk (20 811,72 €) z titulu náhrady škody (ušlého zisku), ktorú mal právny predchodca odporcu ako prenajímateľ spôsobiť zrušením dodávky energie do nebytových priestorov v areáli akciovej spoločnosti [REDAKOVANÉ], ktoré navrhovateľ ako člen konzorcia [REDAKOVANÉ] užíval na základe zmluvy o nájme nebytových priestorov, a tento zisk by bol navrhovateľ dosiahol zo zmluvne zabezpečenej výroby chemickej látky 2-metoxy 1-propanolu. Konanie bolo krajským súdom vedené pod sp. zn. 29 Cb 1337/93. Po postúpení veci prípisom krajského súdu z 28. februára 2000 vo veci ďalej konal okresný súd pod sp. zn. 5 C 134/00 ako súd vecne a miestne príslušný na konanie. Na základe návrhu sťažovateľa v 1. rade z 25. marca 2002 okresný súd uznesením z 10. septembra 2003 pripustil prístupenie

sťažovateľov v 2. až v 7. rade do konania na strane navrhovateľov. Po reorganizácii súdnictva v období rokov 2005 až 2007 konal vo veci Okresný súd Bratislava III pod sp. zn. PK-5C 134/2000, ktorý vo veci meritórne rozhodol rozsudkom z 21. augusta 2007 tak, že návrh sťažovateľov zamietol. Rozsudok vyhlásený 21. augusta 2007 Okresným súdom Bratislava III bol vyhotovený okresným súdom v máji 2008 pod sp. zn. 4 C 935/2008, čomu predchádzala sťažnosť jednej zo sťažovateľiek na priet'ahy v konaní podaná predsedníčke okresného súdu. V odpovedi na sťažnosť z 21. mája 2008 predsedníčka okresného súdu konštatovala priet'ahy v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 935/2008, pričom prisľúbila priebežné sledovanie veci až do jej právoplatného skončenia. Krajský súd na základe odvolania sťažovateľov uznesením sp. zn. 8 Co 269/2008 z 30. júla 2010 rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s jeho opravným uznesením zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Keďže po vrátení veci bol okresný súd opäť nečinný, sťažovatelia podaním z 13. júna 2011 podali opakovanú sťažnosť na priet'ahy v konaní, na ktorú však nedostali odpoveď. Okresný súd vo veci meritórne opäť rozhodol rozsudkom sp. zn. 4 C 935/2008 z 20. septembra 2012, ktorým návrh sťažovateľov opäť zamietol. Z dôvodu sťažovateľmi podaného odvolania proti označenému rozsudku okresného súdu bol spis predložený 15. januára 2013 krajskému súdu na rozhodnutie o opravnom prostriedku, kde je vec vedená pod sp. zn. 5 Co 22/2013.

3. Podľa názoru sťažovateľov „došlo postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod spisovou značkou 4C 935/2008 (pôvodne vedeného pod spisovou značkou 5 C 134/00), v spojitosti s postupom Okresného súdu Bratislava III (vedeného pod spisovou značkou 5 C 134/00) a v spojitosti s postupom Krajského súdu Bratislava v konaní vedenom pod spisovou značkou 29 Cb 1337/93 a následne Krajského súdu Bratislava v konaní vedenom pod spisovou značkou 5 Co 22/2013 k porušeniu práva sťažovateľov 1/ až 7/ na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a aj k porušeniu práva sťažovateľov 1/ až 7/ upraveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a to práva na prejednanie veci v primeranej lehote.

... V predmetnej veci možno konštatovať nesústredený a neefektívny postup OS Pezinok, následne OS Bratislava III a opätovne OS Pezinok..., nakoľko

- pojednával v predmetnej veci 10 krát, z toho 4 pojednávania boli odročené bez prejednávania veci,

- vydal dve procesné uznesenia a jeden rozsudok, ktoré boli zrušené Krajským súdom v Bratislave z dôvodu vecnej nesprávnosti,

Zdôrazňujeme, že v súčasnosti rozhoduje KS Bratislava o opravnom prostriedku v predmetnej veci po štvrtý krát, pričom do dnešného dňa po dobu 2 rokov a 6 mesiacov nevykonal vo veci žiadny úkon.“.

4. Podľa sťažovateľov napadnuté konanie je postihnuté extrémnymi priet'ahmi, keď stav ich právnej neistoty v uvedenej veci trvá ku dňu podania ústavnej sťažnosti 21 rokov a takmer 10 mesiacov, teda celková dĺžka napadnutého konania je zjavne neprimeraná a neospravedlniteľná. Sťažovatelia ďalej uviedli, že plynulý priebeh konania nezabezpečili ani sťažnosti na priet'ahy v konaní podané vedeniu okresného súdu a sťažnosť predsedovi krajského súdu nepodali, „pretože vzhľadom na doterajšiu celkovú dĺžku konania v danej veci by náprava už nebola možná, čo odôvodňuje vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľov 1/ až 7/ bez vyčerpania tohto prostriedku nápravy“. Sťažovatelia preto konštatujú, že „vzhľadom na celkovú doterajšiu dĺžku konania vedeného okresným súdom ako prvostupňovým súdom a krajským súdom ako odvolacím súdom, zohľadňujúc judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva... ako aj vlastnú rozhodovaciu činnosť... je vec potrebné hodnotiť v súvislosti s posudzovaním priet'ahov v konaní ako jeden celok“.

5. Sťažovatelia sa tiež domáhajú primeraného finančného zadost'učinenia v sume 5 000 € pre každého z nich a poukazujú na skutočnosť, že „z dôvodov extrémnych priet'ahov v konaní, kvôli ktorým nebolo vo veci rozhodnuté v primeranej lehote, trvá ich právna neistota po dobu takmer 22 rokov a sprevádza ich ako bremeno asi polovicu ich ekonomicky aktívneho života. V súčasnosti sťažovateľ 2/, 3/, 4/, 5/ a 6/ dosiahli dôchodkový vek, naďalej však musia znášať trvajúce súdne konanie s neistým výsledkom, pričom v dôsledku konania súdu dôvodne stratili vieru vo výkon spravodlivosti.“.

6. Na základe uvedeného sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie a nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľov 1/ až 7/ na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Pezinok v konaní, Okresného súdu Bratislava III v konaní a Krajského súdu Bratislava v konaní bolo porušené.

2. Prikazuje Krajského súdu Bratislava konať.

3. Sťažovateľovi 1/ až 7/ sa priznáva finančné zadostučinenie každému vo výške 5.000,- €.

4. Okresný súd Pezinok, Okresný súd Bratislava III a Krajský súd Bratislava sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume 995,59 €... na účet právneho zástupcovi sťažovateľov 1/ až 7/, v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Predmetom sťažnosti je sťažovateľmi namietané porušenie ich základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 935/2008 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 5 C 134/00), postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. PK-5 C 134/2000, ako aj postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Cb 1337/93 a v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 22/2013.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Cb 1337/93 a postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. PK-5 C 134/2000

10. Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde jednou z podmienok prijatia sťažnosti fyzickej osoby na konanie pred ústavným súdom je podanie sťažnosti v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť (pozri napr. I. ÚS 120/02, I. ÚS 124/04). Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03).

11. Ústavný súd už rozhodol, že v kontexte ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je v zásade „iným zásahom“ pre počítanie lehoty na včasnosť podania sťažnosti (I. ÚS 161/02, I. ÚS 6/03).

12. Zo samotnej sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že krajský súd konal o návrhu sťažovateľov ako súd prvého stupňa (konanie vedené pod sp. zn. 29 Cb 1337/93) od doručenia návrhu 1. októbra 1993 až do 28. februára 2000, kedy skonštatoval, že nie je vecne príslušný na konanie o uvedenom návrhu, pretože nejde o obchodnú vec. Okresný súd

Bratislava III konal o návrhu sťažovateľov pod sp. zn. PK-5 C 134/2000 v období rokov 2005 až 2007, keď v dôsledku reorganizácie súdnej sústavy došlo k dočasnému zrušeniu okresného súdu a presunu výkonu súdnictva na Okresný súd Bratislava III.

13. Z uvedeného vyplýva, že sťažnosť sťažovateľov doručená ústavnému súdu 27. júla 2015 je tak vo vzťahu k označeným konaniam podaná zjavne po uplynutí lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľov v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní odmietol ako oneskorene podanú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 935/2008 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 5 C 134/00) a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 22/2013

14. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

15. Zjavne neopodstatneným návrhom je návrh, ktorým sa namieta taký postup orgánu verejnej moci, ktorým nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval označené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (napr. II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 288/05, II. ÚS 298/06).

16. Podľa svojej ustálenej judikatúry (napr. II. ÚS 12/01, IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 205/03, I. ÚS 16/04) ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom a krajským súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva,

ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

17. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je totiž to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

18. Sťažovateľmi namietané konanie sp. zn. 4 C 935/2008 bolo na okresnom súde skončené meritórnym rozsudkom vyhláseným 20. septembra 2012, proti ktorému sťažovatelia podali odvolanie. Spis okresného súdu bol 15. januára 2013 predložený krajskému súdu na rozhodnutie o podanom opravnom prostriedku. Ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom a krajským súdom zistil, že o odvolaní sťažovateľov krajský súd meritórne rozhodol rozsudkom sp. zn. 5 Co 22/2013 z 30. júna 2015, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa. Spis bol vrátený okresnému súdu 9. júla 2015, pričom namietané konanie bolo právoplatne skončené 22. októbra 2015. Sťažovatelia sa napriek tomu na ústavný súd obrátili so svojou sťažnosťou doručenou 27. júla 2015 (podanou na poštovú prepravu 23. júla 2015), t. j. v čase, keď porušenie označeného základného práva na súdoch, ktoré sťažovatelia označili za účastníka konania, už netrvalo a konanie o ich sťažnosti pred ústavným súdom nebolo spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (mutatis mutandis I. ÚS 6/03). Z uvedeného je zrejmé, že okresný súd ani krajský súd v čase podania ústavnej sťažnosti už nemohli žiadnym ústavne relevantným

spôsobom ovplyvniť priebeh namietaného konania, prípadne priet'ahy v ňom (IV. ÚS 214/03, II. ÚS 1/05).

19. Zjavná neopodstatnenosť s'ťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred podaním s'ťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu práva nečinnosťou tohto orgánu nemôže dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

20. Pretože s'ťažovatelia sa v predmetnej veci domáhali ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v čase, keď v označených konaniach pred okresným súdom a krajským súdom namietané porušenie práva už netrvalo, a teda bola odstránená ich právna neistota, pripadalo do úvahy odmietnutie tejto časti s'ťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

21. Nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd konštatuje, že s'ťažnosť v predloženej podobe nespĺňa náležitosti, ktoré pre uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde. Predovšetkým s'ťažovatelia v petite s'ťažnosti (koncipovanom advokátkou ako kvalifikovanou zástupkyňou), ktorým je ústavný súd viazaný a ktorý je zároveň východiskom ústavného súdu pre rozhodovanie o s'ťažnosti, neuviedli, v akom konaní (označením spisovej značky) došlo postupom označených súdov k porušeniu ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd zároveň poukazuje na nedostatky splnomocnenia z 21. júla 2015 predloženého v prílohe s'ťažnosti, ktorým s'ťažovateľ v 1. rade, súčasne zastupujúci s'ťažovateľov v 2. až 7. rade (na základe splnomocnenia zo 6. novembra 1993), splnomocnil advokátku na podanie ústavnej s'ťažnosti a na zastupovanie s'ťažovateľov v konaní pred ústavným súdom. Splnomocnenie udelené 6. novembra 1993 s'ťažovateľovi v 1. rade ostatnými s'ťažovateľmi bolo vystavené v súvislosti so začatím súdneho konania o vymoženie pohľadávky s'ťažovateľov, pričom v zmysle udeleného splnomocnenia bol s'ťažovateľ v 1. rade „*oprávnený splnomocniť ďalej právnik za účelom, prípadného súdneho vymáhania úhrady tejto pohľadávky*“.

Keďže uvedené splnomocnenie neoprávňuje sťažovateľa v 1. rade na podanie ústavnej sťažnosti v mene sťažovateľov v 2. až 7. rade, ústavný súd považoval podmienku povinného právneho zastúpenia sťažovateľov v konaní pred ústavným súdom za splnenú len vo vzťahu k sťažovateľovi v 1. rade.

22. Keďže sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd o ďalších nárokoch sťažovateľov v nej uplatnených už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. februára 2016